

INSPECTIEVERSLAG OVER DE DOORLICHTING

Niveau	CBE
Instellingsnummer	126573
Instelling	CBE Limburg Zuid
directeur	Els Courbois en Renaat Vanbeckevoort
adres	Ursulinenstraat 7 - 3800 SINT-TRUIDEN
telefoon	011-69.10.69
fax	011-69.44.64
e-mail	
website/URL	
Inrichtende macht/Bestuur	116566 - vzw Zuid-Limburg te SINT-TRUIDEN
adres	Grevensmolenweg 23 - 3800 SINT-TRUIDEN
Consortium	127308 - Consortium volw Limburg Zuid vzw te
adres	
Tijdstip doorlichting	van 26 april 2010 tot 29 april 2010
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Inge Schuurmans
Teamleden	Robert Vandeput
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil
Datum van bespreking met de instelling	20 mei 2010

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	RELEVANTE KENMERKEN	4
3	FOCUS VAN DE DOORLICHTING	5
3.1	(Leer)prestaties in de focus	5
3.2	Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus	5
4	KWALITEITSPROFIEL	6
5	RESULTATEN	7
5.1	(Leer)prestaties	7
5.2	Schoolloopbaan	9
5.3	Outcomes	9
5.4	Tevredenheid	9
6	ASPECTEN VAN DE WERKING	10
6.1	Algemeen	10
6.2	Personeel	11
6.3	Onderwijskundig	11
7	STERKTES EN ZWAKTES	13
7.1	Relevante aspecten waarin het centrum goed is	13
7.2	Relevante aspecten die het centrum kan verbeteren	13
7.3	Relevante aspecten die het centrum moet verbeteren	13
8	ADVIES	14
9	REGELING VOOR HET VERVOLG	15

1 INLEIDING

Van 26 april 2010 tot 29 april 2010 bezocht de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap uw instelling. Zij deed dit in het kader van haar decretale opdracht om voor de overheid toezicht uit te oefenen op de kwaliteit en de kwaliteitszorg van onderwijsinstellingen. Zij is daarbij bevoegd voor:

- de controle van het studiepeil;
- de naleving van de onderwijsregelgeving;
- de controle op naleving van de wet op de veiligheid, het welzijn en de hygiëne. Overeenkomstig het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheid van art. 38 §5 om het toezicht hierop afzonderlijk uit te voeren.

Zij heeft niet de bevoegdheid om individuele personeelsleden te evalueren.

Het toezichtskader dat de inspectie daarvoor gebruikt is het CIPO-model:

- Context: factoren waarop de instelling weinig of geen invloed heeft (bijv. inplanting, wetgeving);
- Input: menselijk potentieel, onderwijsaanbod en materiële middelen;
- Proces: de manier waarop de instelling haar doelstellingen nastreeft;
- Output: de mate waarin de instelling haar doelstellingen bereikt.

Tijdens een doorlichting voert de inspectie volgende activiteiten uit: onderzoek en analyse van documenten en gegevens, observaties en gesprekken.

Het onderzoek mondt uit in een verslag. Dat begint met een opsomming van de relevante kenmerken van de instelling. Daarna volgt een overzicht van de kwaliteitsaspecten die onderzocht worden. De selectie daarvan gebeurt op basis van een vooronderzoek. Dan volgt de synthese in een kwaliteitsprofiel. Het volgende hoofdstuk beschrijft de resultaten. De vooraf vastgelegde procesindicatoren worden dan beoordeeld. In een conclusie worden dan sterke punten, werkpunten en dringende actiepunten opgesomd, waarna een advies aan de overheid wordt geformuleerd. Het verslag eindigt met de regeling voor het vervolgtoezicht.

Het doorlichtingsverslag resulteert in één van drie mogelijke adviezen:

- gunstig;
- beperkt gunstig;
- ongunstig.

Een gunstig advies is noodzakelijk, wil de instelling verder erkend worden en/of verder opgenomen worden in de financierings- of subsidiëringsregeling.

Het verslag moet binnen een termijn van 30 kalenderdagen na ontvangst op een personeelsvergadering integraal besproken worden.

Het verslag is openbaar en kan ongeveer drie maanden na de doorlichting geraadpleegd worden op de website van het departement onderwijs op het adres www.ond.vlaanderen.be/doorlichtingsverslagen of op www.schooldoorlichting.be.

Het verslag mag niet gebruikt worden voor publicitaire doeleinden (bijvoorbeeld met het oog op cursistenwerving).

2 RELEVANTE KENMERKEN

- méér dan twee vestigingsplaatsen
- onderlinge afstand vestigingsplaatsen of afstand tot de hoofdcentrum méér dan 10 km
- aanwezigheid andere centra in de onmiddellijke omgeving
- fusie
- recente directiewissel
- groot verloop van cursisten in Sint-Truiden omwille van het asielcentrum in de omgeving

3 FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek heeft de inspectie opleidingen en procesindicatoren geselecteerd die in aanmerking komen voor onderzoek tijdens de doorlichting.

3.1 (Leer)prestaties in de focus

Aanbod per leergebied en opleiding	
Informatica-en communicatietechnologie	Informatie- en communicatietechnologie
Nederlands	Nederlands
Nederlands tweede taal	Nederlands tweede taal - richtgraad 1

3.2 Procesindicatoren en/of -variabelen in de focus

Algemeen

Leiderschap

Kwaliteitszorg

Zelfevaluatie

Kwaliteitssysteem

Onderwijs

Curriculum

Onderwijsaanbod

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

4 KWALITEITSPROFIEL

Het centrum is nog maar kort geleden gefuseerd. Er is daardoor veel tijd gegaan naar de nieuwe organisatie. Toch is er ondertussen ook hard gewerkt aan de onderwijskwaliteit. In dit centrum zijn opleidingen van de leergebieden Informatie- en communicatietechnologie (ICT), Nederlands en Nederlands tweede taal (NT2) onderzocht. De doelen van deze opleidingen worden voldoende bereikt.

Voor alle opleidingen gebruiken de leerkrachten moduleplannen waarop alle doelen uit het leerplan staan. De moduleplannen zijn echter verschillend. Het ene moduleplan is een uitgewerkt document dat een echte leidraad kan vormen voor de leerkracht in het voorbereiden van de lessen. Het andere moduleplan is een opsomming van doelen met daarachter de datum wanneer er aan dat doel gewerkt is. Op enkele wordt de ondersteunende elementen apart vermeld. Van het tweede moduleplan kan de toegevoegde waarde in vraag worden gesteld.

In het meeste lesmateriaal staan de leerplandoelen centraal. Het lesmateriaal is meestal functioneel. Het lesmateriaal voor ICT is zelfontwikkeld en volledig afgestemd op de noden van de cursisten en op de leerplandoelen. Het lesmateriaal voor Nederlands wisselt van kwaliteit. In het ene geval is het zeer functioneel en afgestemd op de noden van de cursisten en op de leerplandoelen. In het andere geval is het eerder schools en gericht op ondersteunende elementen zoals woordenschat. De leefwereld van de cursisten staat in dit laatste materiaal niet centraal. Ook moet dit materiaal worden afgestemd op de leerplandoelen. Het lesmateriaal voor NT2 is overwegend functioneel. Ook hier zouden er echter best een paar aanpassingen gebeuren. Niet alle materiaal is even authentiek en afgestemd op de leefwereld van de cursisten. Ook ontbreekt in sommige lessen de link met de leerplandoelen. Daardoor bestaan deze lessen vaak uit een opeenvolging van oefeningen waarin de ondersteunende kennis (woordenschat en grammatica) centraal staat. Of waarin er eerder thematisch gewerkt wordt.

Het centrum heeft de opmerkingen uit de vorige doorlichtingen met name over evalueren ter harte genomen. Om te evalueren worden er verschillende evaluatievormen gebruikt. Voor ICT en NT2 is gekozen voor het systeem van permanente evaluatie en voor Nederlands voor een portfolio. De kwaliteit van de evaluaties is voldoende, maar er zijn wel grote verschillen. Vooral bij Nederlands is het duidelijk dat niet alle leerkrachten even vertrouwd zijn met het werken met een portfolio. Daarom zijn er in dit centrum zowel voorbeelden van goede praktijk te vinden als portfolio's die nog voor verbetering vatbaar zijn. Bij NT2 worden beoordelingscriteria gebruikt die overeenstemmen met de tekstkenmerken uit de leerplannen. De evaluaties en evaluatiedocumenten van ICT en NT2 zijn zeer goed.

Het centrum heeft twee halftijdse directieleden. Daarnaast zijn er nog twee halftijdse stafmedewerkers. Het centrum is vlak georganiseerd. Alle personeelsleden hebben inspraak in de beslissingen die er genomen worden. De meeste beslissingen die genomen worden, komen er op basis van opmerkingen uit de vakgroepen of van individuele leerkrachten. De centrumleiding moet haar personeelsleden meer sturen, ondersteunen en begeleiden in het vertalen van de centrumvisie naar de lespraktijk bij sommige leerkrachten.

Het centrum is op dit moment bezig met het uitbouwen van een kwaliteitszorgsysteem. Dit gebeurt samen met de andere twaalf centra voor basiseducatie en onder begeleiding van Vocvo. Het centrum moet hierbij de decretale bepalingen niet uit het oog verliezen. Het centrum heeft aandacht voor kwaliteit. Dit blijkt onder andere uit de visie op evalueren en de evaluatiepraktijk.

Het centrum heeft in haar aanbod vooral aandacht voor de doelgroep van het Plan Geletterdheid. Het heeft een aanbod in samenwerking met de VDAB. Het voert ook overleg met een CVO voor afstemming en doorstroming. Het meeste aanbod is echter gericht op de maatschappelijke redzaamheid van de cursisten. De educatieve en professionele redzaamheid worden nog onderbelicht. Het centrum zou er goed aan doen om zicht te krijgen op de noden die er leven bij de mensen in het werkingsgebied van het centrum. Dit zou een leidraad kunnen zijn om doelstellingen voor het centrum vast te leggen voor de nabije en verre toekomst. Een aantal leerkrachten werken met taalstages en (individuele) projecten. Deze praktijk moet zeker worden aangemoedigd en verder uitgebouwd.

5 RESULTATEN

5.1 (Leer)prestaties

Het onderzoek van de (leer)prestaties levert volgende conclusies op:

Informatie- en communicatietechnologie

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelen worden in voldoende mate bereikt.
- De leerstofplanning is afgestemd op de leerplandoelen. Per doel wordt er op het moduleplan verwezen naar het bijbehorende lesmateriaal.
- Het lesmateriaal is zelf ontwikkeld. Op dit moment zijn er nog twee cursussen – ontwikkeld in de vroegere fusiecentra – maar deze cursussen gaan worden samengevoegd. In het cursusmateriaal wordt vertrokken van de leerplandoelstellingen.
- Uit de bijgewoonde lessen blijkt dat de leerkrachten hun tempo en methodiek volledig afstemmen op de doelgroep. Een aantal cursisten is te hooggeschoold voor de basiseducatie. Toch zeggen zij baat te hebben bij dit aanbod. Hun eerder hoge leeftijd zal hier zeker een rol in spelen. Een deel van de cursisten heeft al een cursus ICT bij een andere aanbieder geprobeerd. Omdat het blijkbaar toch te moeilijk was voor hen, zijn ze terechtgekomen bij basiseducatie.
- Op dit moment worden er nog verschillende evaluatievormen gehanteerd. Er is een theoretische eindtoets, een praktische proef, zelfevaluatie en permanente evaluatie. De vakgroep ICT wil op termijn naar een systeem van permanente evaluatie.
- Het centrum beschikt over evaluatieschema's met daarop de leerplandoelen, de concretisering(en) van dat doel, beoordelingscriteria en de data van de evaluaties. Dit document is al een zeer goed vertrekpunt voor de permanente evaluatie.
- Er nemen ongeveer evenveel cursisten deel aan de evaluaties als in Vlaanderen. Het slagingspercentage ligt echter beduidend lager: 56% slaagt tegenover het Vlaamse gemiddelde van 89,9%. Van deze geslaagde cursisten stroomt 49,7% door naar een vervolgmodule. Hiermee ligt het centrum 10% onder het Vlaams gemiddelde.
- Volgens het centrum zijn er een aantal oorzaken voor dit lage slagingspercentage: een aantal kansarme groepen beschikken over beperkte competenties en ook de grote groep van eerder trage senioren maakt dat er een groot deel van de cursisten niet slaagt voor de evaluaties.
- Zowel het lesmateriaal, de lespraktijk als het evaluatiemateriaal zijn een voorbeeld van goede praktijk.

Nederlands

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate bereikt.
- De leerstofplanning is afgestemd op de leerplandoelen. De leerstofplanning is wisselend van kwaliteit. Een deel van de moduleplannen is louter een opsomming van de leerplandoelen met daarachter de datum waaraan er werd gewerkt. Andere leerstofplanning maakt integraal deel uit van het portfolio en is veel meer gebaseerd op de inhoud van het leerplan NT1.
- Alle leerkrachten werken met het portfolio als evaluatie-instrument. In een aantal gevallen is dit portfolio meer dan een evaluatie-instrument: het is lesmateriaal en assessment ineen en tevens de lesmap voor de cursisten. De opdrachten in het portfolio zitten steeds achter het lesdoel. Op deze manier is het voor de cursisten duidelijk waaraan ze werken. Er is ook ruimte voor zelfevaluatie. Deze portfolio's zijn zonder meer een voorbeeld van goede praktijk. Andere portfolio's bevatten een voorblad met daarop een lesvoorbereiding. Hierop wordt verwezen naar lesmateriaal en werkvormen. Er wordt ook steeds het nummer van het leerplandoel vermeld. Het lesmateriaal heeft echter niet altijd betrekking op deze

leerplandoelen. Omdat het leerplandoel niet geëxpliciteerd en niet geconcretiseerd is, is het voor de leerkracht moeilijk om te zien welke middelen hij kan inzetten om aan deze doelen te werken.

- Voor de evaluatie zijn er drie beoordelingsschalen: onvoldoende, voldoende en goed. Dit is goed, maar de beoordelingscriteria ontbreken. Aan de beoordelingscriteria zouden de tekstkenmerken uit de leerplannen ten grondslag moeten liggen.
- Zoals geldt voor de leerstofplanning en de portfolio's, is ook het bestudeerde lesmateriaal van wisselende kwaliteit. In het ene geval wordt er vertrokken van de functionele leerplandoelen en is ook het lesmateriaal functioneel en authentiek. In het andere geval staan ondersteunende elementen en thema's centraal. De oefeningen zijn eerder schools en er wordt weinig gebruik gemaakt van authentiek lesmateriaal. Ook de zinvolheid van een aantal oefeningen kan in vraag worden gesteld.
- In de vijf bijgewoonde lessen werd er overwegend functioneel gewerkt. Er is aandacht voor de leervragen van de cursisten en de werkvormen en lesmateriaal zijn op hun niveau en leef- en interessewereld afgestemd. De leerkrachten doen moeite om de doelen aan te bieden middels functionele en authentieke werkvormen en materiaal. Het werken met de portfolio en (individuele) projecten kan alleen maar worden toegejuicht. Het projectwerk bestaat uit spreekbeurten die cursisten moeten voorbereiden en houden. Ze mogen het onderwerp zelf kiezen en bij de presentatie krijgt een van de andere cursisten de opdracht om zijn collega-cursist mee te evalueren. Een andere groep werkt aan het herschrijven van teksten van mensen uit een kansarmoedeorganisatie. Deze teksten gaan allemaal in een boek van de kansarmoedeorganisatie gepubliceerd worden. Hier is het effect tweeledig: de cursisten uit de basiseducatie raken vertrouwd met de (problemen van de) doelgroep van mensen in armoede en deze mensen in armoede ervaren hoe moeilijk het is om een tekst te schrijven. In beide gevallen van projectwerk worden alle doelen uit het leerplan op een moeiteloze en zeer functionele manier bereikt.
- In vergelijking met het Vlaams gemiddelde (67,9%) nemen er in het centrum 5% meer cursisten deel aan de evaluaties. Van deze cursisten slaagt er gemiddeld 54,6% terwijl dit in het centrum slechts 43% is. Er stromen echter in het centrum beduidend meer cursisten door naar een vervolgmodule (70,6%) dan in Vlaanderen (55%).
- Het eerder lage slagingspercentage heeft volgens het centrum te maken met het feit dat de groepen veelal door autochtone, traaglerende cursisten bevolkt worden. Er zijn nauwelijks anderstaligen aanwezig in deze groepen.
- Het is duidelijk dat niet alle leerkrachten even vertrouwd zijn met het werken met een portfolio en het maken van functioneel lesmateriaal dat is afgestemd op de leerplandoelen. Het is daarom belangrijk dat de centrumleiding voorziet in voldoende ondersteuning. Op de eerste plaats moeten de leerkrachten vertrouwd worden gemaakt met de leerplandoelen. Vervolgens moet het vaardigheidsgerichte en functionele karakter van de leerplandoelen worden vertaald naar de lespraktijk. Door middel van functionele en authentieke werkvormen en lesmateriaal dat aansluit bij de leefwereld en leervragen van de cursisten.

Nederlands tweede taal

Voldoet

Vaststellingen

- De leerplandoelen worden in voldoende mate bereikt.
- De leerstofplanning is afgestemd op de leerplandoelen. De leerstofplanning is wisselend van kwaliteit. Een deel van de moduleplannen is louter een opsomming van de leerplandoelen met daarachter de datum waaraan er werd gewerkt. De ondersteunende elementen worden apart vermeld. Op de andere moduleplannen worden verschillende rubrieken onderscheiden. In de eerste kolom staan de basiscompetenties. Deze basiscompetenties worden geconcretiseerd in typetaken. Vervolgens worden in een volgende kolom de leerdoelen opgesomd met daarbij aangegeven aan welke ondersteunende kennis er gewerkt wordt. Ook wordt er verwezen naar mogelijke leermiddelen. Deze moduleplannen zijn een goede leidraad voor de leerkrachten.
- Het lesmateriaal is in voldoende mate afgestemd op de leerplandoelen. Het lesmateriaal wordt samengesteld uit bestaande handboeken en aangevuld met zelf gemaakte oefeningen. Het lesmateriaal is wisselend van kwaliteit. Alhoewel het lesmateriaal overwegend functioneel is, zijn er op dit vlak toch verschillen. In een aantal gevallen wordt er bij de lesvoorbereidingen vertrokken van de leerplandoelen en zijn de gekozen werkvormen en lesmateriaal hierop afgestemd. In andere gevallen wordt er niet

vertrokken van de leerplandoelen maar van thema's. In deze gevallen vormen de lessen een minder coherent geheel en gaat er veel aandacht naar de ondersteunende elementen.

- In een van de twee fusiecentra is er een traditie in het werken met taalstages. Deze praktijk zou nog verder kunnen worden uitgebouwd met buitenschoolse opdrachten en moet zeker worden aangemoedigd. De leerkrachten zijn vragende partij om dit verder uit te bouwen maar stoten wel op een aantal praktische knelpunten. Het werken met taalstages is erg intensief. Bovendien vormt de wettelijke deler soms een probleem. Dit is onder druk van wachtlijsten momenteel zelfs het grootste knelpunt. Toch is het een uitdaging voor het centrum om deze goede praktijk voort te zetten en uit te breiden.
- Uit de bijgewoonde lessen blijkt dat er overwegend functioneel gewerkt wordt. In dit functionele werken zijn echter toch nog verschillen waar te nemen. In sommige lessen wordt er gebruik gemaakt van functioneel en (semi) authentiek lesmateriaal. Het centrum kiest er bewust voor om geen gebruik te maken van een handboek. De leerkrachten selecteren echter wel veel oefeningen uit een handboek. Ze moeten er daarbij op letten dat ze het authentieke materiaal waarin het handboek voorziet, afstemmen op de leefwereld van de cursisten, zoals bijvoorbeeld treintabellen. In sommige lessen overheersen opdrachten die gericht zijn op het verwerven van ondersteunende kennis. Deze oefeningen worden weliswaar in spelvorm of op andere ludieke wijze aangebracht, maar toch moet ook hier de vraag gesteld worden waarom de woordenschat of grammatica contextloos wordt ingeoefend. Doordat er in de lesvoorbereidingen geen doelen vooropgezet worden, is de kans veel groter dat de les een opeenvolging is van losse oefeningen, al dan niet gekoppeld aan een bepaald thema. Een leerkracht expliciteerde haar doelen niet, maar uit de oefeningen bleek wel dat de vaardigheden centraal stonden. Ook noteert zij na de les belangrijke aandachtspunten - inhoudelijke en organisatorische - op basis van de huidige les. Deze aandachtspunten worden opgenomen in de lesvoorbereiding van de volgende les. Een dergelijke manier van werken getuigt van zelfreflectie en moet zeker worden aangemoedigd. In andere lessen wordt eerder projectmatig gewerkt. De leerkracht heeft contact gezocht met een school voor beroepssecundair onderwijs en er hebben reeds twee uitwisselingen plaatsgevonden. De leerlingen uit het secundair onderwijs raken zo een beetje vertrouwd met allochtonen en de cursisten van het centrum voor basiseducatie krijgen de kans om - zowel schriftelijk als mondeling - in interactie te gaan met Nederlandstaligen. De leerkracht bouwt de lessen zo op dat alle doelstellingen uit het leerplan aan bod komen. Hij koppelt hier zeer functionele taken aan en voorziet voldoende stappen om deze taken tot een goed einde te brengen. De cursisten ervaren deze manier van werken als zeer motiverend.
- De vakgroep NT2 heeft de laatste tijd ingezet op evalueren en dat heeft geloofd. Er is vertrokken van de visie op evalueren die door een van de leerkrachten van het centrum ontwikkeld is in het kader van haar eindwerk voor de VOB. De vakgroep heeft per module groepjes samengesteld die elkaars evaluaties hebben bekeken en zo hebben zij een goed inzicht gekregen in elkaars manieren van werken. Het is de bedoeling dat in de toekomst alle evaluaties ook op het elektronische platform gezet gaan worden zodat iedereen hier toegang toe heeft. De vakgroep heeft gekozen voor een systeem van permanente evaluatie. Hiervoor is een evaluatiedocument ontwikkeld waarop alle basiscompetenties vermeld staan, waar drie beoordelingsschalen onderscheiden worden en waar beoordelingscriteria gehanteerd worden die geënt zijn op de tekstkenmerken uit de leerplannen. Deze evaluatiedocumenten zijn zonder meer een voorbeeld van goede praktijk.
- In vergelijking met het Vlaamse gemiddelde nemen er in het centrum een kleine 5% meer deel aan de evaluaties. Ook hier slagen echter beduidend minder cursisten dan in Vlaanderen: 60,1% tegenover 78,9%. Het meest opvallend is echter de zeer beperkte doorstroom van cursisten naar een vervolgmodule. In het centrum stroomt slechts 48,6% - dus nog niet de helft van de cursisten - door naar een vervolgmodule tegenover 86,6% in Vlaanderen.

5.2 Schoolloopbaan

5.3 Outcomes

5.4 Tevredenheid

6 ASPECTEN VAN DE WERKING

6.1 Algemeen

6.1.1 Leiderschap

- Sinds de fusie is de directiefunctie verdeeld over twee personeelsleden. Een van de directieleden is daarnaast ook administratief medewerker met beleidsfunctie. De vroegere deeltijdse coördinatoren hebben nu elk een halftijdse staffunctie. Ze hebben een taakverdeling, die nog steeds gericht is op St-Truiden of Hasselt. Eén van de directieleden is nog maar recent in dienst; hij kan terugvallen op de andere leden van het directieteam.
- De twee directieleden hebben wekelijks overleg. Er zijn ad hoc-vergaderingen met de stafmedewerkers. De communicatie verloopt vooral via de stuur- en werkgroepen en via teams en deelteams. Een elektronisch platform is in ontwikkeling.
- Het centrum heeft een organogram. Er is veel overleg binnen de verschillende leerdomeinen en in verschillende werkgroepen: inspraak, overleg, dialoog, besluitvorming. Veel netwerkcontacten gebeuren door de directie en de leerkrachten op het terrein.
- Het centrum heeft een centrumplan met daarin actiepunten voor de korte termijn vooral gericht op de kernopdracht. Een lange termijn visie moet nog worden ontwikkeld.
- Het is een vlakke, horizontale organisatie, de terugkoppeling en de dialoog staat voorop. Beslissingen worden veelal bottom up genomen en worden aangedragen door de vakgroepen. Ook de visie van het centrum is op deze wijze tot stand gekomen.
- De visie van het centrum is gestoeld op het emancipatorisch werken. Uit de praktijk (lessen en lesmateriaal) blijkt echter dat het voor sommige leerkrachten niet evident is om deze visie om te zetten in de praktijk. Een aantal leerkrachten werkt erg schools en de taken en oefeningen vertrekken niet altijd van of sluiten niet altijd aan bij de leefwereld van de cursisten. Voor de centrumleiding ligt hier een grote opdracht en verantwoordelijkheid. Uit de praktijk van sommige leerkrachten blijkt immers dat het werken aan vooropgestelde en vastgelegde doelen wel degelijk te rijmen is met het emancipatorische werken. Het is echter niet voldoende om de leerkrachten die hier minder mee vertrouwd zijn hierover louter te informeren. Zij moeten hierin gestuurd, begeleid en opgevolgd worden.
- In de centrumvisie is vooral aandacht voor maatschappelijke redzaamheid van cursisten en in mindere mate voor educatieve en professionele redzaamheid. Deze visie is ook niet gebaseerd op een omgevingsanalyse, alleen op wat onderwijs in de basiseducatie volgens het centrum betekent. Een combinatie van deze visie en een omgevingsanalyse kan echter duidelijke doelstellingen en acties op korte en lange termijn opleveren.
- Ook het bijhouden en analyseren van cijfers kunnen doelstellingen op korte en lange termijn genereren. Het lage slagingspercentage voor zowel ICT, Nederlands als NT2 ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde moet dringend onderzocht worden. Vooral voor NT2 stelt zich hier een groot probleem.
- In elke oude vestigingsplaats zijn quasi permanent hetzelfde directielid en dezelfde stafmedewerker werkzaam. Na de fusie is het centrum nu naar een geheel aan het groeien. De administratie van het centrum wordt op centrumniveau gedaan. Op het niveau van de stuur- en werkgroepen en leergebieden zijn er vakgroepen op centrumniveau actief en worden er ook op dit centrumniveau afspraken gemaakt bijvoorbeeld over lesmateriaal en evalueren.

6.1.2 Kwaliteitszorg

Het centrum heeft in zijn werking aandacht voor kwaliteit. Deze kwaliteit is echter nog niet vervat in en geborgen door een kwaliteitszorgsysteem.

6.1.2.1 Zelfevaluatie

- Het centrum peilt niet structureel naar de tevredenheid van cursisten, personeel en partners. Het krijgt wel zicht op de tevredenheid van personeel bijvoorbeeld tijdens functioneringsgesprekken maar ook de werkgroep programmatie en vakgroepen geven hierover informatie op basis waarvan bijsturingen kunnen volgen die breed gedragen worden.

- Veel verbeterinitiatieven komen uit de stuurgroepen van de leergebieden of uit de werkgroepen, bv. de werkgroep cursistenadministratie. Individuele suggesties komen naar voor tijdens de functioneringsgesprekken.
- Het centrum doet inspanningen om de cursistenadministratie vlotter te laten verlopen.
- Het centrum beoogt via dataverzameling de werking in kaart te brengen: wat is er en wat ontbreekt nog? Ook het consortium levert gegevens aan.
- Op dit moment verzamelt het centrum echter nog niet systematisch gegevens die als kwaliteitsindicator kunnen dienen.

6.1.2.2 Kwaliteitssysteem

- Het centrum is samen met de andere centra voor basiseducatie gestart met de uitbouw van een kwaliteitszorgsysteem onder begeleiding van Vocvo. Een inleidende presentatie werd begin april gegeven binnen het centrum. Er is toen gediscussieerd over een haalbare methodiek voor de volgende jaren, vooral omdat het uitwerken van een IKZ-systeem op nogal wat weerstand stuitte bij het personeel. Het centrum bevindt zich nog maar in een voorbereidende fasering.
- Het centrum ontwikkelt stapsgewijs een kwaliteitszorgsysteem. Het centrum neemt op dit moment kwaliteitsbevorderende maatregelen die niet vervat zitten in een kwaliteitszorgsysteem.
- Een van de directieleden is verantwoordelijk voor de aansturing van kwaliteitszorg. Er is nog geen aparte, actieve werkgroep. Deze kan er mee voor zorgen dat de kernprocessen breed gedragen en geïntegreerd worden.
- Het centrum moet erop toezien dat de decretale vereisten voor IKZ worden opgenomen in het IKZ-systeem. Op dit moment staat het CIPO-model centraal in het te ontwikkelen IKZ-systeem.
- Het centrum heeft een centrumwerkplan en werkplannen per leergebied, waarin de doelstellingen SMART geformuleerd zijn. In de werkplannen per leergebied is er aandacht voor de organisatie van het aanbod, materiaalontwikkeling, deskundigheidsbevordering, nascholing en Vlaamse ontwikkelingen. Ook zijn er werkplannen voor het opleidingsbeleid per leergebied. Er is een draaiboek 'cursisten en cursistenadministratie' waarin de individuele leertrajectbegeleiding is uitgewerkt.

6.2 Personeel

6.3 Onderwijskundig

6.3.1 Curriculum

6.3.1.1 Onderwijsaanbod

- Het centrum biedt alle leergebieden aan. Vooral ICT zit in de lift; op dit moment zijn er zelfs al wachtlijsten voor ICT.
- De centrumvisie heeft gevolgen voor het onderwijsaanbod. Deze visie wordt vooral vertaald in een aanbod dat gericht is op maatschappelijk functioneren en veel minder op educatief en professioneel functioneren van de cursisten. Het centrum moet dringend bekijken hoe het ook deze laatste twee opdrachten meer kan opnemen.
- Het aanbod van het centrum is niet gebaseerd op een omgevingsanalyse. Het centrum heeft met andere woorden nog niet in kaart gebracht wat de noden van de verschillende doelgroepen in de omgeving van het centrum zijn.
- Het centrum onderzoekt op dit moment nog niet de verbanden tussen zijn onderwijsaanbod en het leertraject, het leerproces en de leerprestaties van de cursisten.
- Het is onduidelijk op basis van welke criteria het onderwijsaanbod wordt vormgegeven en bijgestuurd en welke plannen het centrum heeft voor de toekomst.
- Het centrum biedt al meer dan 20 jaar onderwijs aan in de gevangenis. Zeker de laatste jaren wordt het moeilijker om in een aanbod in de gevangenis te voorzien. De knelpunten hebben vooral te maken met de organisatie en de infrastructuur van de gevangenis, de samenstelling van de groepen en de diverse

betrokken partners met verschillende doelstellingen. Recent is er de overplaatsing van gedetineerden naar een gevangenis in Nederland gebeurd waardoor van de ene dag op de andere hele groepen zijn leeggelopen. Het vraagt ook erg veel van de leerkrachten om hier les te geven. Vaak zijn ze voor lessen van 2 uur, 4 uur onderweg, alleen al om binnen en buiten te geraken.

- Het centrum geeft prioriteit aan de doelgroepen van het Plan Geletterdheid, vooral kansengroepen. Deze krijgen voorrang binnen de programmering.
- Er is een stijgende vraag naar avondgroepen, vooral voor NT2 en ANT2, maar ook voor de andere leergebieden. Het centrum bekijkt hoe het aan deze vraag kan tegemoet komen.
- Voor de VDAB verzorgt het centrum de cursus 'Vacant' en maatwerk. Dit aanbod gaat door aan een intensiteit van 15 uur per week. Er waren ook afspraken met de VDAB voor de zgn. 'Rekenlabo's' maar die zijn door een gebrek aan kandidaten dit jaar nog niet kunnen doorgaan.
- Het overige aanbod wordt gekenmerkt door een eerder lage intensiteit; NT2 wordt maximaal 9 uur per week aangeboden. Daarmee komt het centrum de afspraken uit het Afsprakenkader NT2 niet volledig na.
- Het centrum heeft contact met een CVO in Tongeren over samenwerking, afstemming van het aanbod en doorstroom, in eerste instantie voor ICT maar ook voor Talen kan dit gebeuren. Het centrum deelt in Tongeren dezelfde infrastructuur met het CVO, iets wat samenwerking zeker vergemakkelijkt en bevordert.
- De leerkrachten NT2 signaleren een knelpunt voor wat betreft de doorstroming naar een CVO. Vooral in Hasselt is het zeer moeilijk om cursisten te laten doorstromen naar een CVO omdat de meest aangewezen partner daar de lat nogal hoog legt en het aanbod onvoldoende afstemt op de doelgroep van de basiseducatie. Er is daar dan ook nauwelijks sprake van een warme overdracht.
- Het centrum beschikt over een uitgebreid netwerk en werkt veel samenwerking, vooral met allerlei kansorganisaties en seniorenwerking. Het centrum heeft het idee dat door de invoering van de modularisering de buurtwerking is afgebouwd.
- De samenwerking met CVO staat nog in de kinderschoenen en met bedrijven, opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven zijn er weinig contacten.

Inbreuken tegen de regelgeving:

- Het centrum heeft geen regulier aanbod NT2 van 12 uur per week zoals is bepaald in het Vlaamse afsprakenkader NT2 van 15 mei 2009.

6.3.2 Evaluatie

6.3.2.1 Evaluatiepraktijk

- Het centrum beschikt over een uitgeschreven visietekst over evalueren. Deze tekst is in eerste instantie in het oude fusiecentrum Sint-Truiden tot stand gekomen. Tijdens de fusie is deze in het volledige centrum besproken en licht aangepast. De essentie - zowel gerichtheid op product- als op procesevaluatie - is gehandhaafd.
- De uitwerking van deze visie wordt opgenomen door de verschillende vakgroepen. Zowel de vakgroepen ICT, Nederlands als NT2 hebben evaluatie het laatste jaar als belangrijkste item op de agenda gehad. Voor ICT en NT2 heeft dit geleid tot gelijkgerichte afspraken en inhoudelijk goede evaluaties.
- Voor Nederlands zullen bepaalde leerkrachten begeleid en ondersteund moeten worden om functionele evaluaties afgestemd op de leerplandoelen te ontwikkelen en in te passen in het portfoliosysteem.
- Het centrum hanteert in principe dezelfde evaluatiedocumenten voor alle leergebieden. Op deze documenten staan de leerplandoelen vermeld, de data waarop deze geëvalueerd werden en de beoordelingsschalen- en criteria. Voor de leergebieden waarin gewerkt wordt met een portfolio - zoals Nederlands - zijn nog geen standaarddocumenten ontworpen.

7 STERKTES EN ZWAKTES

7.1 Relevante aspecten waarin het centrum goed is

- Er wordt overwegend functioneel gewerkt in de leergebieden ICT, Nederlands en NT2.
- Het - al dan niet individuele - projectwerk bij Nederlands en NT2, de taalstages bij NT2 en het lesmateriaal van ICT zijn een voorbeeld van goede praktijk.
- De moduleplannen en evaluaties van ICT, Nederlands en NT2 zijn voldoende afgestemd op de leerplandoelen.
- Er wordt gebruikgemaakt van criteria om de evaluaties van ICT, Nederlands en NT2 te beoordelen.
- Een aantal van de portfolio's die gebruikt worden in Nederlands, en de evaluaties en evaluatiedocumenten van ICT en NT2 zijn een voorbeeld van goede praktijk.
- Het centrum is vlak georganiseerd en er is veel ruimte voor overleg en inbreng van de leerkrachten en vakgroepen.
- De vakgroepen per leergebied werken centrumbreed.
- Het centrum legt duidelijke prioriteiten in zijn aanbod en sluit hiermee aan bij de algemene centrumvisie.
- Het centrum heeft een uitgebreid netwerk van partners die een rol spelen in de toeleiding van cursisten.
- Het centrum beschikt over een visietekst over evalueren die getuigt van inzicht in de nieuwe ideeën over evalueren.

7.2 Relevante aspecten die het centrum kan verbeteren

- Gebruik materiaal dat afgestemd is op de leerwensen en de omgeving van de cursisten, zeker voor Nederlands en NT2.
- Zorg voor functioneel en authentiek materiaal bij Nederlands en NT2.
- Stimuleer behoeftegericht aanbod zoals (individueel) projectwerk, buitenschools leren en taalstages.
- Stuur, ondersteun en begeleid vanuit de centrumleiding de leerkrachten Nederlands in het werken met het portfolio.
- Zorg voor voldoende ondersteuning en begeleiding door de centrumleiding van de leerkrachten zeker waar het gaat over het implementeren van de centrumvisie tot op het klasniveau.
- Gebruik data (bijvoorbeeld slaag- en uitvalpercentages) om de centrumwerking te analyseren en bij te sturen.
- Bouw een kwaliteitssystem uit met betrekking tot alle decretale bepalingen.
- Maak werk van een omgevingsanalyse en breng daarbij de noden van de verschillende doelgroepen in kaart.
- Stem het onderwijsaanbod af op alle potentiële doelgroepen van de basiseducatie.
- Zorg voor meer geïntegreerd aanbod, vooral met bedrijven, opleidings- en tewerkstellingsinitiatieven en de sociale economie.
- Zorg voor meer doorstroom in het kader van educatieve en professionele redzaamheid.

7.3 Relevante aspecten die het centrum moet verbeteren

Leerplanrealisatie

Regelgeving

- Het centrum moet een intensief aanbod (minstens 12 uur per week) inrichten voor NT2 conform het Vlaamse afsprakenkader NT2 d.d. 15 mei 2009.

8 ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning en subsidiëring **GUNSTIG BEPERKT IN DE TIJD**.

Regelgeving	X	Niet naleven afsprakenkader NT2 van 15 mei 2009
Aanbod per leergebied en opleiding	DL-f	Voldoet niet
Informatica-en communicatietechnologie	Informatie- en communicatietechnologie	J
Nederlands	Nederlands	J
Nederlands tweede taal	Nederlands tweede taal - richtgraad 1	J

9 REGELING VOOR HET VERVOLG

Het bestuur van de instelling moet vanaf **1 september 2010** kunnen aantonen dat alle tekorten werden weggewerkt.

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Inge Schuurmans

Datum van verzending aan de directie en de inrichtende macht:

Voor kennisname

De directie/de inrichtende macht

Naam: